

SLOVENSKI NAROD.

Izaja vsak dan sveder izvešči nedelje in pravnika ter volja po pešti prejemar na avstro-ogrsko dežele za vse leto 25 K, na pol leta 13 K, na četrta leta 6 K 50 h, za en mesec 2 K 30 h. Za Ljubljano s pošiljanjem na dom za vse leto 34 K, na pol leta 12 K, na četrta leta 6 K, za en mesec 2 K. Kdor hodi sam ponj, plača za vse leto 22 K, na pol leta 11 K, na četrta leta 5 K 50 h, za en mesec 1 K 90 h. — Za Nemčije celo leto 28 K. Za vse druge dežele in Ameriko celo leto 30 K. — Na naročbo brez istodobne vpošiljave naročnine se ne ozira. — Za emanila se plačuje od peterostopne pešt-vrate po 14 h, če se oznanila tiska enkrat, po 12 h, če se tiska dvakrat in po 10 h, če se tiska trikrat ali večkrat. — Dopisi naj se izvolé frankovati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo in upravnništvo je v Knafovih ulicah št. 5. — Upravištvu naj se blagovoljno pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. administrativne stvari.

Uredništva telefon št. 34.

Posamezne številke po 10 h.

Upravištva telefon št. 85.

Govor poslanca E. Gangla

v deželnem zboru kranjskem dne 19. t. m.

Visoka zbornica!

Oglašam se k besedi kot poslanec delavskega mesta Idrije. Poslanec, bodisi državni ali deželni, so le izvršujoči faktorji želja, potreb in zahtev svojih volilcev. Zategadelj naj si misli visoka zbornica, da govori na moja usta tisto delavsko prebivalstvo Idrije, tako narodno - napredno kakor socialno - demokratiško, ki me je postavilo na to častno mesto. Njegov glas je moj glas, ker so me ravno moji volilci pooblastili do tega govora, ko sem se z njimi razgovarjal zadnje dni pred sklicanjem tega zasedanja. Mnenja sem namreč, da naj poslanec, preden zavzame svoje stališče glede tako veličnega vprašanja, kakor je volilna reforma, ki sega globoko v naše politično življenje, povpraša za mnenje svoje volilce.

In kakšno je to mnenje glede volilne reforme, ki se mu jaz pridružam z vsem svojim prepričanjem? To mnenje glede volilne reforme — da se izjavim kratko in precizno — je: Taka volilna reforma je nesprenjemljiva, in odklanjam jo z vso odločnostjo! (Ploskanje in pritrdjevanje na galeriji. — Deželni glavar Šuklje: Pozivljam galerijo, naj bo takej mirna in naj se vzdrži vsekega pojavnja!)

Takšna volilna reforma je ustanovljena v korist posameznim strankam, nikakor pa ni ustanovljena v korist doslej brezpravnim delavskim slojem.

V zadnjih šestih letih je bila v naših časopisih, na različnih javnih in tudi zaupnih shodih volilna reforma vedno na dnevnem redu. Volilna reforma je bila tisto preporno jabolko, ki je razdvojilo slovenstvo in ga razdvaja celih šest let, da je zaradi tega trpela vsa naša kronovina v kulturnem, socialnem in gospodarskem oziru.

Če pa pogledamo program obeh slovenskih strank, ki tvorita večino te visoke zbornice, vidimo tankaj z debelimi črkami zapisano odločno in moško zahtevo po uvedbi splošne, enake, direktne in tajne volilne pravice za vsa javna zastopstva, torej tudi za deželni zbor kranjski.

Častiti gospod poročevalci dr. Šusteršič se je na primer že l. 1900. na svojih shodih v Kamniku in Ribnici z vso moško odločnostjo zavzel za imenu svoje stranke za uvedbo splošne, enake, direktne in tajne volilne pravice za vse javne zastope, torej tudi za deželni zbor kranjski, poudarjajoč, da pride deželni zbor kranjski do rednega delovanja samo tedaj, ako se uvede volilna pravica na principu splošnosti, enakosti, direktnosti in tajnosti.

Ko je narodno - naredna stranka — mislim, da leta 1905. — revidirala svoj program, so tedaj njeni zaupniki postavili jasno določbo, da stoji **narodno** - napredna stranka na stališču splošne, enake, tajne in direktne volilne pravice za vse javne zastope, torej tudi za deželni zbor kranjski.

Od vasi do vasi, od mesta do mesta, resnično — kakor je omenil gospod poročevalci dr. Šusteršič — do zadnje koč se je razburkal slovenski narod, hrepenéče čakajoč tistega trenutka, da se uveljavi takšna volilna pravica, kakršna sloni na principu splošnosti, enakosti, direktnosti in tajnosti. In lahko rečem: Treso se se gore, toda, žal, rodila se je uboga miš.

In da vztrajam pri tem primeru. Ta živalca, ki sem jo imenoval, ima vse lastnosti svojega plemena, volilna reforma, — kakršna je danes predložena — pa nima nobene skupne karakterizacije, da bi jo uvrstil v ta ali oni sistem.

Gospoda moja!

Predvsem imamo tukaj zastopau privilegij!

Prevzvišeni knezoškof je sam svoj volilec in poslanec. Torej zastopa najmočnejšo stranko! (Poslanec dr. Lampe: »Ali se samega sebe voli? Saj je virilist!«)

V drugi vrsti imamo kurijo veleposestnikov. 96 jih je, ki so vpisani v deželno desko. Od teh privilegirancev jih ostane približno 40 doma, približno 50 pa se jih udeleži volitve in pošlje 10 poslancev. Torej razmerje 5:1.

Imamo kurijo mest in trgov, imamo kurijo kmetijskih občin, torej imamo privilegij, imamo kurijalni sistem in sedaj imamo pridejano četrto splošno kurijo, v kateri pa smejo voliti vsi volilec, ki imajo že tudi sicer volilno pravico. Torej je obenem zastopani pluralni zistem. Vzemimo veleposestnika, ki je vpisan v deželno desko. Lahko voli v veleposestvu, lahko voli posredno v trgovinski zbornici in voli v splošni kuriji. Ako ni to višek pluralnosti, potem ne vem, kaj je še višek!

Visoka zbornica!

Namen vsake reforme bodi in je, da reformira staro tako, da bo novo boljše od starega in da prinaša ljudstvu koristi. V interesu našega delavstva je, ki ostane po svoji večini in na podlagi te volilne reforme še nadalje brezpravno in izide iz tega volilnega boja brez svojega zastopstva, da se volilna reforma uveljavi samo na principu splošnosti, enakosti, direktnosti in tajnosti.

Ta princip zagovarjam lahko prvič z interesnega stališča. Delavstvo in tisti brezpravni sloji, ki niso do danes imeli svobodnega vstopa v to visoko zbornico, imajo samo sveto in nepreklicno dolžnost, da plačujejo kroni, direktni in indirektni davek, nimajo pa nobene moči, da bi tudi svoj glas povzdignili tam, kjer se ugotavljajo zakoni in uravnava ustavno in socialno življenje dežele kranjske.

Lahko utemeljim to zahtevo po uvedbi splošne, enake, direktne in tajne volilne pravice tudi s principa splošnega demokratizma.

Gospoda moja!

Med slovenskim ljudstvom mora izginiti domnevanje, da se človek začne šele tukaj ali tukaj. Človek je najlepše ime, in človek se začne takrat, kadar ga je mati rodila.

(Poslanec dr. Tavčar: »Ali naj ima že takrat volilno pravico?«)

In zaradi tega morajo vsi tisti, ki so do danes bili brezpravni, dobiti to volilno pravico, ki jo damo le na podlagi splošnosti, direktnosti, tajnosti in enakosti.

Naposled utemeljujem potrebo po taki volilni reformi tudi lahko z narodnega stališča. Ali naj bi imelo kranjsko nemštvo, ki tvori — rečimo — 6% vsega prebivalstva, tako močno zastopstvo, kot ga ima, med tem ko vsi drugi sloji v primeri z njim nimajo primerne števila poslancev?

Jaz sem popolnoma pravičen in priznavam, da gre zastopstvo Slovincem in Nemcem.

Na tem stališču stojim, ker je to že zahteva pravičnosti, da imajo tudi kranjski Nemci svoje zastopstvo, vendar pa le v tisti izmeri, kakor jim gre po številu prebivalstva.

Naposled se pa da tako volilno reformo, ki sloni na principu splošnosti, enakosti, direktnosti in tajnosti, uveljaviti tudi s členom drugim državnega osnovnega zakona, ki pravi, da so pred zakonom vsi državljani enaki.

Ta enakost pa je mogoča šele tedaj, če se enakost uveljavi tudi glede volilne pravice. To pa gre le na ta način, da ustvarjajo vsi sloji te zakonice, in sicer ustvarjajo tako, da odgovarjajo potrebam vsega prebivalstva, da ne čutijo ljudje samo peze, ampak da so udeleženi tudi pri pravicah.

In sedaj nastane lahko ugovor, da ni mogoče za deželni zbor kranjski uvesti take volilne reforme. Zakaj je ni mogoče uvesti? Pravijo, da

se vlada protivi uvedbi take volilne pravice, ki sloni na principu splošnosti, enakosti, direktnosti in tajnosti, da se ji upira in da proti upor ni nobene odporne sile, ne nobene pomoči.

Pri nas nimamo absolutizma, mi imamo konstitucionalizem, (Poslanec Plantan: »Na papirju!«) in zaradi tega je vlada samo izvrševalni organ tega, kar sklepa in uveljavlja ljudsko zastopstvo.

Vlada ima pravico in dolžnost, da odmerja in odkazuje pota, da si prizadeva izvrševati in čuvati zakon ljudstvu v korist, ni pa njena pravica in dolžnost, da bi ljudskim zastopnikom ukazovala, kako naj mislijo in sklepajo. Ako temu ni tako, potem smo mi popolnoma brezpotrebni, potem naj pa vlada sama uveljavlja to in drugo, mi pa gremo lahko domov in prihranimo deželni blagajnici vsaj dijete. (Klici na galeriji: »Dobro!«)

Ravno tisto se je zgodilo takrat, ko je završčalo med avstrijskimi narodi, in se je zahtevala splošna in enaka volilna pravica za državni zbor na Dunaju. Takrat je ministrski predsednik grozil z vso odločnostjo, da vlada nikdar ne dovoli take volilne reforme.

Ali se spominjate, kako so delavske mase povzdignile svoječasno svoj glas in zahtevale, da se vrata dunajske zbornice odpro vsem tem množicam in da naj se od tam kakor dobrodejno solnce razlije tista dobrota, ki daje vsem državljanom svobodo v izvrševanju aktivne in pasivne volilne pravice. Spominjam lahko visoko zbornico še na druga dejstva. Ali tedaj, ko je začela vlada to odločno voljo vsega prebivalstva, zlasti vseh avstrijskih delavskih slojev, je hitro uveljavila splošno in enako volilno pravico za državni zbor.

Kako čvrsto stoje večših mnenja in nazori vlade, se da dokazati z mnogimi drugimi primerami. Visoki zbornici je znano, kako stališče so zavzemali zlasti visoki krogi glede militaristiške avstro-ogrške enotnosti. Nobene koncesije se ni hotelo dati spočetka. Ali danes vemo, kako se madžarsčina zajeda v militaristiško telo, vemo, kako je volja ljudstva zmagala tako visok neomajen princip. In ako bi torej vlada, ki je bila takrat tako trdovratna in je stala na stališču, da ne pripusti uvedbe splošne, enake, direktne in tajne volilne pravice, imela res toliko moči, toliko življenske sile, bi morala preprečiti tako volilno reformo, kakor jo izkuša potisniti v ozadje sedaj pri nas na Kranjskem.

Vlada pade, ljudstvo ostane! In s tem ljudstvom ostanejo vse tiste želje in potrebe po raznih reformah, ki globoko segajo v njegovo življenje. In dolžnost vlade je, da kaže ljudstvu legalna pota, ki po njih lahko doseže svoje pravice. Dolžnost vlade pa ni, da ščuje ljudstvo in vne-ma politične strasti strank tako daleč, da pride ljudstvo v konflikt z raznimi kazenskimi zakoni.

Potem je tudi moč veleposestva, ki stoji nasproti uvedbi take volilne pravice, kakršno imam v mislih.

Priznavam da imajo veleposestniki na Kranjskem, naši plemiči (Dr. Lampe: »Ki so živeli pred stoletji.« Smeh na levi.), ki so živeli pred stoletji za kulturo, za rešitev naše dežele mnogo zaslug.

Ako je torej stališče vlade tako, da vztraja pri tem, da se ohrani kurija veleposestva, ali bi ne bilo potem vsaj pravično, da to, kar je njim zagotovljeno, tudi drugim da, da bi se torej vsaj v mestni in kmetijski skupini uvedla resnična, to je splošna in enaka volilna pravica, če je pogoj volilne reforme res ta, da ostane še dalje moč veleposestva!

Slišal sem, da vlada nikakor ne-če, da bi v tem jubilejskem letu ne deloval deželni zbor. Vlada hoče naša patriotična čuvstva zlorabljati v svoje namene.

Jaz sem popolnoma prepričan, da po tej volilni reformi izide iz boja številna in zmagonosna samo Slovenska Ljudska Stranka. Takšna moč ji gre v sedanjem položaju. Naj bi bila zadovoljna s tako močjo, pa naj bi izdatnejše vplivala na vlado — ker ima vlada strah pred močnimi ljudmi! — da bi se ne upirala uvedbi volilne reforme po principu splošnosti, enakosti, direktnosti in tajnosti.

Visoka zbornica! Iz vsega tega, iz mojih izjavljanj je razvidno, da se jaz v imenu svojih volilcev nikakor ne strinjam s predloženo volilno reformo in da ne morem glasovati zanjo!

Tedaj, ko je častiti gospod poslanec dr. Šusteršič utemeljeval nujnost volilne reforme, je dejal, da naj se odpro s sprejetjem volilne reforme vrata v to visoko zbornico vsem slojem slovenskim.

Jaz navdušen ponavljam te lepe besede: Naj se odpro vrata, odpro naj se od znotraj na ven, da jih ne bo sila ljudstva odprla od zunaj na noter. Lepše bi bilo, ako bi visoka zbornica sama dala brezpravnim slojem, kar jim gre, in vsi bi z veseljem zavriskali in rekli: To so tisti možje, ki so resnično zastopniki naših koristi! Ako se to ne zgodi — in to bi bila dolžnost tistih, ki so bili v ustavnem odseku — bo še večji ogenj začel in vzplamtel med našimi brezpravnimi sloji. Naj ulica govori — kakor je govorila ulica na Dunaju — da si osvobodi pot v to visoko zbornico!

Usojam se torej izjavljati, da ne morem glasovati za volilno reformo, kakor jo predlaga ustavni odsek.

Priporočam pa svoj predlog, ki se glasi:

Deželni zbor skleni:

I.

Deželni zbor kranjski stoji neizprosn in neomajno na stališču splošne, direktne, tajne in enake volilne pravice.

II.

Stoječ na tem stališču, ne priznava in ne sprejme nobene druge volilne reforme razen take, ki je izvedena po principu splošnosti, direktnosti, tajnosti in enakosti.

III.

Deželni zbor poverja ustavnemu odseku nalogo, da izda do jesenskega zasedanja volilno reformo, ki ji bodi podlaga splošna, direktna, tajna in enaka volilna pravica.

IV.

V ta namen ostani ustavni odsek še nadalje v permanenti.

(Ploskanje in odobravanje na galeriji.)

Pismo s Hrvaškega.

(Sprememba vlade na vidiku. — Račovo priznanje o lastni blamaži. — Smrt odličnega naprednjaka.)

Zagreb, 20. junija.

V madžarskih političnih krogih prihajajo vsled vztrajnega in odločnega odpora Hrvaške končno le do prepričanja, da ni mogoče nadalje zdržati takega bojnega stanja med tema dvema narodoma. Ne zbuja pa se v Madžarih morda kak čut pravičnosti, temuč imajo — to se jim mora priznati — dober politični instinkt. Kakor se je zadnje čase jasno pokazalo, so madžarski mogotci pri volji mnogo popustiti od velikih svojih ciljev pod pogojem, da se jim »doda« puste svobodne roke. Dobro čutijo, da ne smejo več napenjati svojih sil, pehati se za atributi popolne neodvisnosti, dokler niso iz dosedanje Ogrske napravili na znotraj narodno edinstveno državo.

Za ceno, da morejo volilno reformo skrpati, kakor bo le njim prav, da zavarujejo in utrdijo deželi

madžarski narodni značaj, prodali bodo še mnoge vojaške koncesije.

Razun tega se Madžari modro pripravljajo na — spremembo na prestolu. Fran Ferdinand ni znan za prijatelja Madžarov, in zakaj bi se mu tedaj nudila eventualna prilika, da v tako jasnem sporu med Ogrsko in Hrvaško poseže v prilog zadnji?

Morda je še kateri drugi vzrok, ki je končno pripravil nekatere madžarske politike, da se približajo naši koaliciji. O tem približevanju se za sedaj ne more ničesar natančneje-jega javiti, ker bi razpravljanje o tem moglo stvar le pokvariti. Dovolj je vedeti, da v Pešti nihče več resno ne veruje, da bi baron Rauch z dosedanjim zistemom mogel razbistriti položaj ter dovesti do mira.

V zvezi s tem preobratom v madžarskih političnih krogih je brezdvomno nedavni senzacionalni sestanek ministrskega predsednika Wekerleja s hrvaškima delegatoma Supilom in Babičem. V enournem njihovem razgovoru se res ni šlo za kake dogovore, toda ves pojav je izredno simptomatičen. Dočim je sedaj Wekerle neprestano izjavljal, da se noče več niti razgovarjati s člani naše koalicije, spustil se je ne pričakovano z njimi v zaupen razgovor o Rauchu in celi njegovi družbi. Z naslodo je poslušal vse pikanterije iz življenja teh ljudi, a nekatere pikanterije je sam dodaval.

Hrvaški delegat je sedaj v velikem številu v Pešti, da sodelujejo pri debati o zakonskem načrtu glede novega davka na žganje. S tem zakonom se pripravlja velik udarec za male posestnike na Hrvaškem, ker se hoče s tem novim davkom uprav onemogočiti produciranje slivovke. Od uspeha naše delegacije v tej akciji je odvisen nadaljni razvoj položaja: ali se boj še poostri, ali se sklene vsaj premirje, ako madžarska vlada v tem popusti.

* * *

Ko je baron Rauch prišel na bansko stolico, je ves svoj režim naslanjal na dva glavna stebra: pomoč Frankove stranke in srbskih radikalev.

Te dni se je vsled odkritja disidenta poslanca dr. Pavelića, ki se je razdvojil od Franka, očitno dokazalo, da se je minister Wekerle v tisti znani konferenci s Frankom vred saborskim volitvami z njim dogovoril, da vlada ne bo postavila frankovcem protikandidatov, temuč jim pusti 30 mandatov. Zato so mogli frankoveci delati koaliciji povsod največje nepravilnosti, ki jih je bilo treba z esmi močmi odbijati. Wekerle je ponudil v ta namen Franku in njegovim ljudem visoke mastne službe in celo — denarja za volitve.

Srbski radikali pa so sklenili direktno s samim Rauchom volilni pakt ter obečali, da bodo osvojili vse srbske volilne okraje. Rauchu z ozirom na to ni bilo treba pri teh volitvah priboriti velikega števila mandatov. Zadostovalo bi mu bilo, da bi s temi svojimi zavezniki razbil koalicijo, da bi ne dosegla absolutne večine, temuč, da bi bil ves sabor razbit v bistvu na tri skupine ter s tem nesposoben za vsako pozitivno delovanje. Glavni smoter njegov je bil, da se s pomočjo frankovske abstinencije in s pomočjo srbskih radikalev izvoli nova delegacija za peštanski parlament, da se s tem madžarska vlada reši naše koalicije, te edine prave opozicije.

Zavednost naroda in izborna vodstvo volilne borbe je to peklensko spletko z enim udarcem zrušilo v prah.

Frank je bil poražen pri volitvah, a kasneje je njegova stranka razpadla v tri frakcije. Srbski radikali so bili z enim mahom pobiti: resili so le dva okraja, dočim ni Rauch dobil niti enega. Sramotnejša usoda torej ni mogla doleteti nikogar kakor to družbo.

Sedaj je Rauch uvidel, kako slabo je kombiniral, ko se je tako sigur-

no zanašal na pomoč svojih zaveznikov. V njegovem oseškem glasilu »Drau« je izšel v sredo senzacionalen članek. Tu se — očito inspirirano — ostro napadajo srbski radikali, češ, da so prevarili madžarsko vladu z informacijami o svoji moči v srbskem narodu. Wekerleju so baje obetali, da bodo osvojili 23 okrajev in da bodo strli svoje protivnike samostale, dočim so bili oni sami dočela poraženi. Baron Rauch je dobil srbske radikale od Wekerleja kakor neko vrsto dote pri njegovi poroki s Hrvaško. Dalje odkriva »Drau«, da je bil vodja srbskih radikalcev, Jaša Tomić, tisti, ki je vladu pregovoril, da manevrira proti srbskim samostalcem z denuncijacijami o njihovi namišljeni lojalnosti. Ali si more kdo misliti večje perfidije! Srbski radikali imajo v resnici iredentistički program, a oni denuncirajo svoje rojake Madžarom, da so ilojalni, antidinastični!

»Drau« zaključuje svoj članek z apelom na srbske samostale, naj glede na svojo inteligenco in politično moč zavzamejo hrvaški položaj, ki jim gre. Ali z drugimi besedami povedano, naj vzamejo v svoje roke vladu.

Srbski samostanci so bili dosejaj glavni predmet Rauchovega besnila, a sedaj on s tem sam priznava svoj popolni poraz, svojo popolno blamažo, ko se mora prilizovati svojim najljubejšim rotivnikom. Enaka usoda, kakor srbske radikale je doletela v istem času tudi Franka. Frank je vse svoje napade na koalicijo, vso svojo igro z madžarsko vladu in kokeritiranje z dunajskimi krogi največ gradil na tem temelju, da je sedaj zelo ugoden čas, ker nameravajo merodajni faktorji odločiti o usodi Bosne in Hercegovine. Po njegovem zatrdilu gre sedaj za skorajšnjo aneksijo teh dežel in da bi bili visoki krogi voljni združiti Bosno v Hrvaško, ako bi tu obstojala močna hrvaška večina.

Na to modrovanje je odgovoril dunajski »Vaterland« z odločnim zankanjem, da niti danes niti jutri ne more biti govora o aneksiji Bosne in Hercegovine vsled sedanjega mednarodnega položaja. To je vsekakor odločil tudi revalski sestanek. Vsled tega demencia »Vaterlanda« je razpadla v prah Frankova kombinacija, vse opravičevanje njegovega visokega diplomatiziranja, v resnici službovanja tujim vladam.

V torek je umrl za jetiko nenavadno mlad delavec na kulturnem polju. Umrl je poslovodja hrvaške ljudske napredne stranke, urednik izvrstne revije »Hrvatski djak«, vodja napredne vseučiliške mladine, jurist Janušić, v 27. letu svojega življenja. Bil je temeljit filozofski nabornik, izreden organizator, temperamentni govornik, čist, jeklen značaj, deviško moralen. Bil pa je ljut protivnik vsakega farizejstva, sovražnik klerikalizma. Bolan je ležal štiri mesece v bolnišnici usmiljen, te so ga seveda neprestano nadlegovale, naj se izpove. On je vselej tudi v hipih največje slabosti najodločnejše odbijal takšne ponudbe. Končno je določil, naj ga pokopljejo brez duhovnika. V četrtek se je vršil nenavaden pogreb, ki se je spreminil v veličastno manifestacijo. Na pokopališče je došla velika množica ljudi iz vseh stanov. Bilo je več nagrobnih govorov, polnih globoke vsebine. Klerikalni listi besno napadajo naprednjake, da so tako izživajoče slavili Janušića.

Državni zbor.

Dunaj, 21. junija. V včerajšnji seji so velike parlamentarne stranke začele krajšati debato na ta način, da so se glavni govorniki prodpovedali besedi. Potemtakem bodo govorili večinoma le contra — govorniki, tako da bo mogoče proračunsko debato dognati že v torek ali v sredo. Včeraj je govorilo 17 poslancev, med njimi 7 socialnih demokratov. Skupno je dosedaj govorilo v proračunski debati 180 poslancev, ki so izpolnili skoraj 124 ur. Jutri se začne seja že ob 11. dopoldne ter bo trajala do pozno zvečer. — Prvi je govoril v proračunski razpravi poslanec Scabar (italijanski socialni demokrat), ki je zahteval ustanovitev popolnega italijanskega vseučilišča v Trstu. — Poslanec Vrtal (Staročeh) je zahteval jezikovni zakon za Češko, ki bo zajamčil obema narodoma popolno enakopravnost; nadalje je zahteval znižanje raznih davkov, predvsem hišnoobrestnega davka. — Poslanec Straucher se je pritoževal nad zastopstvom Židov. Nemški poslanci so mu hrupno ugovarjali. — Češki agrarni poslanci so se zavzemali za izboljšanje kmetijstva na Češkem in Moravskem, a socialni demokratje za izboljšanje gmotnega položaja uslužbencev v raznih državnih podjetjih.

Štrajk na visokih šolah.

Dunaj, 21. junija. Nemško-nacionalna zveza v državnem zboru predloži poslanski zbornici v najkrajšem času načrt za zakonito varstvo avtonomije visokih šol za svobodno učenja in nauka in za neodvisnost visokošolskih profesorjev. — Rektor dunajskega vseučilišča dr. Ebner je izrekel upanje, da se štrajk kmalu poleže, toda v zadnjem trenutku se je položaj zopet poostiril. Dišajstvo se je razdelilo v dva tabora: v enem so za konec, v drugem pa za nadaljevanje štrajka.

Praga, 21. junija. Dijaki nemškega vseučilišča so sklenili, da končajo štrajk ter pridejo jutri zopet k predavanjem.

Hrvatje v ogrskem državnem zboru.

Budimpešta, 21. junija. V včerajšnji seji so podali hrvaški poslanci več interpelacij. Poslanec dr. Magdić je interpeliral, zakaj še vedno ni sankcioniran zakon o neodvisnosti sodnikov. Poslanec dr. Babović-Gjalski je interpeliral trgovskega ministra zaradi madžarskih poštnih tiskovin na Hrvaškem. — Potem se je nadaljevala razprava o zvišanju davka na žganje. Prvi je govoril hrvaški poslanec dr. Šurmin, in sicer hrvaško. Govornik je grajal, da se ni zakon izdelal sporazumno s Hrvaško. Vlada se ne ozira na kmečke žganjarne, temuče hoče imeti le svoje milijone. Hrvaška je vsled kontingentiranja izgubila vsako leto skoraj poldrug milijon kron. Poslanec Lisavac (srbski radikalec), je govoril madžarsko. Med njegovim govorom so vsi poslanci hrvaške srbske koalicije odšli iz dvorane.

Dolgovi umorjenega portugalskega kralja.

Lizabona, 21. junija. Finančni odsek portugalskega parlamenta je sklenil, predlagati prvi zbornici, naj se ne dovoli kraljeva civilna lista, dokler se ne povrne državi blagajni 25 milijonov, ki si jih je izposodil umorjeni kralj Karlos. Ministri so pred glasovanjem odšli.

Proti ženskemu študiju na Ruskem.

Petrograd, 21. junija. Minister za ljudsko prosveto je izdal okrožnico, s katero se izključi vseh nad 2000 ženskih slušateljic iz visokih šol. Nekatere slušateljice so imele že po šest tečajev.

Revolucija v Perziji.

London, 21. junija. Šah je zbral vse zveste oddelke svoje vojske okoli vrta v predmestju, kjer se je utaboril, zato ima nad Teheranom še oblast, dočim se vojaštvo po deželi povsod punta, ker ne dobi plače. Pri Urmiji prodirajo Turki čimdalje naprej ter s svojo dobro artilerijo zdržujejo red v zasedenih krajih. Ker Kurdi čimdalje hujeje napadajo sirske in armenske vasi okoli Urmije, se je ponudil poveljnik turškega vojaštva, da je Turčija iz človekoljubja (?) pripravljena, poslati v Urmijo štiri svoje bataljone. To potrebo uvideva tudi angleški konzulat, ker se šah ne more in noče brigati za drugo kakor za svojo telesno varnost.

Francoski parlament o Maroku.

Pariz, 21. junija. V nadaljnjem svojem govoru je rekel poslanec Jaures, da je sultan Abdul Azis le še razvalina, zato bi ne bilo pametno, ako bi ga Francija skušala še vedno držati. Odgovarjati je hotel minister Pichon, toda levica mu je dolgo branila govoriti s kričanjem in z razbijanjem. Ko je končno prišel le minister do besede, je izjavil, da francoska vlada že jedva čaka ugodnih prilik, da polagoma odpokliče svoje vojaštvo iz Maroka. Abdul Azis je še vedno zakoniti sultan, pri katerem ima Francija nastavljene svoje zastopnike. Sicer pa se je položaj v Maroku že izboljšal (?). Politika Francije zdaleč ne misli na kompromitiranje svetovnega miru, temuče si ravno Francija bolj kakor katera bodi druga država prizadeva, da se svetovni mir ohrani. Francoska politika je jasna in brez ovinkov. — Nato je zbornica sprejela dnevni red, s katerim se izreka vladi zaupanje, da varuje francoske pravice v Maroku v soglasju s sklepi konference v Algecirasu.

Dnevne vesti.

V Ljubljani, 22. junija.

— **Politična zavratnost.** Gospod dr. Lampe je v duhovniških vrstah naše katoliške stranke zastopnik strupene hudobnosti, s katero sika okrog sebe, če je to potreba ali ne. Dasi nosi kolar okrog vrata, je njegova glavna lastnost strupenost;

prav kakor kača je, ki je vesela, da more pikati in naj že piči prijatelja ali nasprotnika. Tudi razpravo o volilni reformi je porabil dr. Lampe, da je izmetal strup iz svojih zob in da je na najnespodobnejši način napadel deželne poslance slovenske napredne stranke. Naši nasprotniki morajo pripoznati, da so imeli naši poslanci volilno reformo v rokah. Če so je hoteli strmoglaviti, bi to v ustavnemu odseku ne bilo provzročilo posebnega truda. To mora tudi dr. Lampe sprevideti, ker mora kot bodoči finančni minister dežele imeti nekaj soli v glavi. Naši poslanci pa so lojalno izrekli se za volilno reformo, ter tudi niso ničesar storili, kar bi bilo to reformo v nevarnost spravilo. Vsikdar pa so stali na stališču, da bodo v zbornici nastopili s pojasnili in da bodo oznanili ondi svoj strankarski položaj. Glede poslanca Gangla se je dr. Šusteršič od vsega pričetka naznanilo, da se nahaja v nasprotju z nasvetovano volilno reformo, kar je dr. Šusteršič tudi sprejel v vednost. Kar sta zahtevala dr. Vilfan in dr. Noyak, sta bili mali spremembi, kateri bistva volilne reforme niste tangirali. Vedelo se je pa naprej, da ne bodeta prodrla in zatorej je trditve dr. Lampeta, da so poslanci slovenske stranke svojo besedo pojedli, neotesana neokretnost. Sicer pa vemo, kaj ta gospoda namerava. Oni dobro vedo, da imamo radi volilne reforme težave v svoji stranki. Naprednjaki so nezadovoljni, ker je vsaka stranka tako ustvarjena, da nerada je kruhke manjšine. To težavo nam dr. Lampe sedaj še pomnožuje s tem, da ometava z blatom naše postance. Od Lampeta nismo kaj drugega pričakovali, od dr. Šusteršiča in dr. Kreka se nam pa le čudno zdi, da nista preprečila tega insulta, ki je bil tudi s stališča slovenske ljudske stranke v vsakem oziru nepotreben. Nepotreben, če ne radi drugega, pa vsaj radi tega, ker to postopanje dr. Lampeta spominja na znano živalico. Dokler nima v gobcu mesa z naše mize, tedaj miga z repkom, da se delajo kar krogi v zraku. Kadar je po meso spravljeno v želodcu, potem se pa dvigne nožica in tako dalje. Vso čast torej dr. Lampetu!

— **Najnovejši atentat na župnika Breca.** Ljubljanski škof je zopet storil dejanje, ki nam novič v jasni luči kaže njegov blazni fanatizem, njegovo skrajno nestrpnost in nasilnost, pa tudi vso njegovo omejenost. Župnik Brece je vendar v vsakem oziru spodoben mož, je pošten kristjan in je časti vreden duhovnik. Zakaj ga škof sovraži in preganja, je res neumljivo. Ali zato, ker je navdušen narodnjak, ali zato, ker ni hotel nikdar denarja loviti za škofove zavode, ali pa zato, ker vidi tudi v slovenskem liberalu brata po krvi in ker ni nikdar poštenih ljudi obrekoval s prižnice in ni hujskal ljudi, nego delal vedno za spravo med brati? Istina je, za škofa jako nečastna istina, da preganja župnika Breca z uprav neverjetno hudobijo, kakor bi bil prisegel, da ga bo preganjal in zatiral, dokler ga ne spravi iz življenja. Danes je župnik Brece v pokoji in ker nima duhovskih funkcij, bi človek sodil, da ga bo škof vsaj sedaj v miru pustil. Pa ne! Brece še živi, Brece še ni ustrelil vsled škofovega preganjanja, Brece celo še dela na narodnem polju in bere celo mašo — zato mu škof ne da miru. Župnik Brece opravlja težavni posel glavnega tajnika družbe sv. Cirila in Metoda. To je v škofovih očeh neodpušljivo in kakor zver za skalo, tako je prežal na priliko, da napade Breca. Kot tajnik družbe sv. Cirila in Metoda se župnik Brece seveda trudi, da pridobi naši šolski družbi kolikor mogoče članov in podpornikov. Kje je za to lepša prilika, kakor na raznih shodih in koder se ljudje zbirajo v večjih množinah. Trudapolno in malohvalno je, udeleževati se takih priredb in ljudi navduševati za slovensko stvar in za družbo sv. Cirila in Metoda. Gospodu župniku Brectu gre toliko lepše priznanje za ta njegov trud, ker je to delovanje z ozirom na njegovo bolehnost velika žrtve. Dne 14. t. m. je bila v Dravljah otvoritev gasilnega doma. Ker se je vedelo, da se zbere na tej čisto nepolitični slavnosti mnogo občinstva, je pohitel tja tudi župnik Brece. Imel je tam popolnoma nepolitičen govor; govor, ki je bil v čistem kristjanskem duhu sestavljen. Župnik Brece je govoril o krščanskih delih usmiljenja, telesnih in dušnih, zlasti z ozirom na človekoljubno delovanje gasilcev in družbe sv. Cirila in Metoda in je končal svoj govor s klicem: Slava Bogu, ljubezen bližnjiku, obrambo in prosveto našemu narodu. Zaradi tega govora mu je škof poslal naslednji ferman: Št. 2862.

Častitemu gospodu Antonu Brece, župniku v pokoji, sedaj na gradu v Ljubljani.

Prepoveduje se Vam kot katoliškemu duhovniku vsako kakršnokoli aktivno sodelovanje in udeleževanje

pri prireditvah, ki imajo značaj prireditve takozvanih svobodnomiselnih strank in pri katerih bi se udeležilo kaj dogoditi ali govoriti, kar je v nasprotju s katoliškim naukom in cerkveno disciplino, in naj se take vrste shodi, veselice itd. prireajo pod katerikoli naslovom.

Ta prepoved velja sub poena suspensionis.

Kn.-šk. ordinarijat v Ljubljani, dne 19. junija 1908.

Anton Bonaventura, škof.

Ker je gospod župnik Brece ta škofov ferman premnogim ljudem pokazal in ni branil, da si ga prepisejo, ga tudi mi lahko prijavimo, čeprav to gospodu Brectu morda ni všeč. Ta škofov ferman je nekaj tako nečuvnega, da mora vsa javnost to izvedeti. Za danes se omejujemo samo na prijavljanje tega dejstva, ob sebi se pa razume, da bomo ta nečuvni atentat škofa Jegliča na župnika Breca še z različnih strani temeljito pojasnili.

— **Ljubljanski občinski svet** vsled nesklepnosti ni imel v soboto napovedane seje, temuče bo seja menda šele v začetku meseca julija.

— **Izza kulis klerikalnega zavetišča.** Iz Trsta nam pišejo: V ulici Belvedre se nahaja zavetišče za brezposelne služkinje, ki nosi naslov pri »Dobrem pastirju«. Na čelu tega zavoda je neka Franciška Weissmann, ki je bila na glasu kot jako pobožna in bogaboječa žena. Pravila in hišni red zavoda pri »Dobrem pastirju« je seveda odobril škof, ki je obenem bil mogočen zaščitnik lastnice tega »človekoljubnega« zavetišča. Že pred leti so se jele širiti o tem zavodu po Trstu zelo čudne vesti, celo oblast je bila primorana, da uvede preiskavo radi dogodkov v zavodu »Dobri pastir«. Toda vsled intervencije izvestnih vplivnih krogov ni ta preiskava imela nobenega uspeha. Toda vesti o škandalih, ki se dogajajo v zavetišču, niso utihlele. Pred kratkim so prišle v javnost celo take podrobnosti, da se je čutil tajnik »Avstrijske lige za varstvo deklet« primorane uvesti poizvedbe o dogodkih, katerih pozorišče je bil zavod pri »Dobrem pastirju«. Te poizvedbe so dognale, da je zavetišče prava mučilnica za dekleta, ki iščejo zaščite v njem, in da se v zavodu godi stvari, ki so v diametralnem nasprotju z navedeno čednostjo. Na podlagi teh poizvedb je tajnik »Avstrijske lige«, Rustia, ovadil predstojnico zavoda, Franciško Weissmannovo, sodišču. Na to ovadbo se je vršila v petek pred tukajšnjim okr. sodiščem obravnava proti predstojnici Weissmann. Obtoženka, ki jo je zastopal dr. Krammer, je seveda vse tajila ter zatrdila, da se je z dekleti ravno strogo in natančno po predpisih hišnega reda, ki ga je odobril sam škof. Nato je bilo zaslišanih nad 20 deklet, ki so iskale zavetja v zavodu pri »Dobrem pastirju«, ki je stal, kakor je obtoženka z nekim ponosom zatrdila, pod patronanco škofa. Priče so navedle dolgo vrsto škandalov, ki so bili neprestano na dnevnem redu v tem famoznem zavetišču. Semtertja so bile te izpovedbe tako kočljivega značaja, da je moral sodnik javnost izključiti. Marija Zlobec, Ermengilda Delpin in Irna Panebianco so izpovedale, da je Weissmannova silila dekleta za kazneni lizati umazani pod, na katerem so morale z jezikom delati znamenje sv. križa. Alojzija Sgarbo je dala na zapisnik, da jo je predstojnica pretepala, ki zaprla v svinjski hlev, ji zavzela usta z robcem, da ni mogla kričati, in ji na to ruvala lasi z glave. Svedokinja Koricki je izpovedala, da je videla, kako je nekoč predstojnica udarila nekega dekleta s takšno silo, da ji je izbila zob, ji strgala uhan iz ušesa, da ji je teklakriž nosa in ušes. Neko Vianello je predstojnica zvezala in jo pretepala. Angelo Centassi je Weissmannova udarila s steklenico po glavi, da je bila vsa krvava. Vsa ta dekleta so bila kaznovana brez posebnega povoda, edina Alojzija Sgarbo je bila tepena in zaprta za to, ker je predstojnica rekla »farska k...« Marija Fanna je izpovedala približno enako kakor preje zaslišane priče. Bila je o tej stvari zaslišana že pred dvema letoma, a takrat ni hotela ničesar izpovedati. Sodnik jo je vprašal, zakaj takrat ni ničesar izpovedala. Odgovorila je, da ji je »il parroco« (župnik) v Čedadu rekel, naj ne izpove ničesar o škandalih v zavetišču pred sodiščem. Emilija Civinini in Marcela Pecile ste izpovedali, da se je v zavodu gojila leshiška ljubezen; v navzočnosti predstojnice so se dekleta pohotno božale in uganjale razne orgije in predstojnica sama je bila z nekaterimi v jako intimnem razmerju; napram tem dekletom je bila sama dobrota. 21letna Marcela Pecila je izpovedala, da je napravil zavod nanjo bolj vtisk zloglasne hiše kakor pa zavetišča. Vkljub temu, da so se godili pod njeno patronanco ta-

ki perversni škandali v zavodu, si je upala predstojnica napram dekletom zatrditi, da iz nje govori sam — svetli duh. 15letno Antonijo Giardini so pripeljali iz bolnice, da je izpovedala pred sodiščem. Dala je na zapisnik, da jo je vrtnar v zavetišču pri »Dobrem pastirju« posilil in da ima več takšnih grehov na vesti. Povedala je nadalje, da je bila mesec dni zaprta v neki vlažni luknji, kjer je morala naga ležati v svojem lastnem blatu. Ostale priče so izpovedale v bistvu isto kakor že navedene. Material, ki ga je razprava spravila na dan, je bil tak, da se je stvar morala odstopiti državnemu pravdnistvu. Pred deželnim sodiščem bo se torej še natančneje razpravljalo o škandalih, ki so se godili v zavetišču pri »Dobrem pastirju« pod vodstvom predstojnice Franciške Weissmann, ki je stala, kakor je sama izjavila, pod zaščito — katoliškega škofa dr. Nagla.

— **Taki so!** Kadar pripraviš katoliškega duhovnika v tako zadrego, da ne ve naprej in ne nazaj, pa se odreže: Na zadnjo uro me boš pa rad klical. No, kar se tiče zadnje ure, je pri razumnih ljudeh klicanje duhovnika pač le formalnost. Na v a d a je, da je človek cerkveno krščen, poročen in pokopan, in takih starodavnih navad ljudje ne opuste radi. Saj so tudi v Ljubljani pri procesijah postavili veje pred hiše in luči na okna, pa si niso pri tem prav nič mislili. Navada je železna srajca. To se vidi na Francoskem. S kakim navdušenjem so Francozi izgnali na tisoče duhovnikov in nun; znana stvar je, da je na Francoskem samo še malenkostna manjšina prebivalstva verna, a vendar se dajo ljudje cerkveno krstiti in pokopavati. Navada, kakor klicanje duhovnika na zadnjo uro. Sicer pa, če vidijo duhovniki v tem nedoslednost, zakaj sami v boleznih in smrtni uri niso dosledni? Zakaj se ne zanašajo na božjo milost, nego kličejo zdravnike; zakaj se ne zdravijo z lursko vodo, marveč kličejo na pomoč brezversko znanost? V tem oziru se je zgodil prav te dni posebno značilen slučaj v Opatiji. Ondotni kaplan je črn do kosti; mož kar brenči klerikalizma in verskega fanatizma in v Marijine device je kar zaljubljen. Ta kaplan je zdaj obolev za revmatizmom. Kar se tiče bolezni, je pomilovanja vreden, kakor vsak bolnik. V lursko vodo ima seveda zaupanje samo dokler je zdrav in ravno tako v molitev in v pomoč raznih svetnikov in svetnic. Poklical je torej zdravnika. V Opatiji je mnogo spretnih in uglednih slovenskih zdravnikov. Sicer so v vsem oziru več ali manj mlačni, ali katoličani so vendar. Toda rečeni kaplan ni poklical nobenega izmed njih, nego si je izbral za zdravnika moža, ki je Žid in se je oficialno proglasil za brezverca. Omeniti je tudi, da je ta židovski brezverec specialista za ušne in nosne bolezni, med tem ko je kaplan bolan za revmatizmom. A bržčas ima kaplan v najbolj brezversko znanost največ zaupanja. Najbrž si misli: manj ko ima zdravnik vere, prej bo pomagal. Sicer pa ta kaplan s tem svojim neomejenim zaupanjem v brezversko znanost ni osamljen. Tudi terejalska familija prince Windischgruetza si je izbrala za hišnega zdravnika tega židovskega brezverca. Da, da, kadar se gre za kožo, takrat je preklicano dobra brezverska znanost.

— **Jubilejski sprevod na Dunaju.** Vsi ilustrirani listi evropski so prinesli vse polno slik o posamičnih skupinah pri jubilejskem sprevodu. Posamični listi imajo po 20, po 30 in še več slik. Vse mogoče skupine je videti, zgodovinske in narodnostne, vsake vrste skupine so zanimala te liste, samo kranjske skupine ni v nobenem listu, za kranjske skupine se v celi Evropi ni zmenil ne en ilustrirani list.

— **Odlikovanje.** Cesar je podelil profesorju na celovski gimnaziji Ivanu Scheiniggu, ki je stopil v pokoj, naslov vladnega svetnika.

— **Za deželno knežjega komisarja** pri mestni hranilnici v Idriji je imenovan e. kr. davčni upravitelj Anton Krappš v Idriji.

— **Zbornica inženirjev južne Avstrije v Trstu.** Iz Trsta se razpošilja naslednji oklice: Na Dunaju, v Pragi, Brnu in Lvovu je dalje časa obstoječe zbornice pooblaščenih zasebnih tehnikov pripomogle so vzlic slabim državnim podporam že mnogo k povzdigi našega stanu, tako, da se je pred kratkim ustanovila zopet nova komora v Gradcu za planinske dežele. Mi smo sledili temu dobremu primeru in smo ustanovili inženirsko zbornico v Trstu. V prilogi vam pošiljamo en eksemplar pravil, katere je e. kr. namestništvo v Trstu potrdilo z odlokom št. Pr. 394 od 6. marca 1908. Ta nova zbornica bo obsegala 4 dežele, in sicer Primorsko, Koroško, Kranjsko in Dalmacijo; seveda so vsled tega v teh deželah navadni jeziki, namreč italijanski, nemščina, slovenščina in hrvaščina

enakopravni glasom § 4. naših pravil. Ako bi ne bilo mogoče sporazumljenje radi jezikovne različenosti, ali pa ako bi vsled tega mnogo časa in stroškov prihranilo, v tem slučaju nadomestuje deželni jezik francoski jezik. Pravila so se sedaj natisnila le v nemškem jeziku, ker nam je bilo to bolj priročno z ozirom na to, da smo porabili dunajski in graška pravila. Za sedaj nam ni mogoče poizvedeti z gotovostjo naslovov vseh oblastveno pooblaščenih zasebnih tehnikov omenjenih 4 dežela. Vsled tega je mogoče, da ne pride ta spomenica vsakemu interesu v roke. Naj se nam to blagovolji oprostiti in naj se nam v tem oziru gre na roke. Blagovolite nam, velečenjeni gospod kolega, čim prej mogoče naznaniti, ali nameravate pristopiti našemu društvu. V vsakem slučaju, tudi če se nam ne pridružite, prosimo vas, da nam naznanite natančno svoj naslov in prepis svojega oblastnega pooblastilnega odloka, ker nameravamo objaviti vsako leto izkaz vseh v našem krogu nahajajočih se oblastno-pooblaščenih zasebnih tehnikov.

— Nove volitve v istrski deželni zbor so razpisane in sicer bodo volitve v splošni skupini 25. oktobra, v kmetijskih občinah 30. oktobra, v mestih in trgih 4. novembra, v trgovski zbornici 9. novembra in v veleposestvu 10. novembra. Eventualne ožje volitve bodo v splošni skupini 8. novembra, v kmetijskih občinah 13. novembra, v mestih in trgih 18. novembra, v veleposestvu pa 23. novembra 1908.

Prijatelji Sokolstva na kresu večer 23. t. m. vsi na dirkališču. Vsako se bo gotovo dobro zabaval, Velikanski kres, umetniški ogenj, ki ga še ni bilo videti v Ljubljani. Točilo se bo pristno vino iz Mrakove in Dolničarjeve kleti, izborna »Aurova« ter »Deliški pivo«. Jančki se bodo vrteli na raznu. Velika tekma v igru harmonik in klarinetov ali tudi za poskok je skrbiljen. Ad hoc sestavljen pevski zbor pod vodstvom gospoda Klesarja nastopi, seveda še le ko postanejo pevci malo dobre volje in ko bodo čutili potrebo svojevolnosti izražati v pesmi. Čmokačarji iz Zelene jame nastopijo korporativno. Posebno povdarjati se pa mora, da ima »Sokol« vse, to je vino, pivo itd. v svoji režiji ter da sodeluje pri tej veselici požrtvovalne narodne dame ter slavno žensko telovadno društvo. Kdor ne pride na to veselo zabavo, se bo gotovo kesal. Vsak pošten Slovenec mora priti na veselico!

Razvije zastave »Ljubljanskega Zvonca«. Nova zastava, ki se razvije v nedeljo, dne 28. t. m. je že dogotovljena in se bode razstavila občinstvu na ogled. Takrat prijavimo tudi natančnejšo oceno tega proizvoda vseskozi domačega dela. Te dni priobčimo tudi ulice in trge, po katerih se bode pomikala bakljada od priliki prireditve podoknice ge. kumici. Bakljada se prične v soboto, dne 27. t. m. ob 9. zvečer in bo igrala pri bakljadi »Društvena godba«, po bakljadi bo pa sestanek na vrtu »Narodnega doma«, kjer bo tudi igrala »Društvena godba«. — Za ljudsko veselico na vrtu »Narodnega doma« v nedeljo popoldne se bode te dni instaliralo še mnogo novih električnih luči za razvije, ki bo na trgu pred »Narodnim domom« se pa postavi tamkaj ličen paviljon. Na naprednih društvih je sedaj in na naprednem občinstvu, da s svojim posetom dajo razviti pravi sijaj, marljivemu društvu pa zadoščenje za neumorni obili trud.

Vrhnjski Sokol. Včeraj popoldne se je ustanovilo na Vrhniki sokolsko društvo. Ob obili udeležbi se je vršil ustanovni občni zbor pod predsedstvom g. Lenarčiča. V svojem govoru je pozdravil vse navzoče in obrazložil potrebo in pomen sokolskega društva na Vrhniki. V odobor so bili soglasno izvoljeni: Starosta Lenarčič Josip; podstarosta Jelovšek Gabriel; načelnik Perne Viktor; odborniki Flis Anton, Jurca Fr., Košmrl Valentin, Lorenc Pavel, Malavašič Vencel, Rogl Lovro, Stržinar Ignacij, Tomšič Ivan. Za pregledovalca računov Krmavnar Stanko in Retzer Franc. Novo sokolsko društvo so pozdravili brat Kajzelj v imenu S. S. Z., brat Bukovnik v imenu Ljubljanskega Sokola in brat Slapničar v imenu Sokola I. Za življenje in propevanje nam jamči dobro sestavljeni odbor in pa vrli bratje telovadci. Že sedaj jih pohaja redno 20 do 25 v telovadnico in vadi pod vodstvom brata Perneteta. Novo društvo je 36. sokolsko društvo na Slovenskem. Na zdar!

Umrl je preteklo soboto popoldne po dolgotrajni, sila mučni bolezni gospod notarski kandidat Anton Tomišek, brat gg. odvjetnika dr. Frana Tomiška in profesorja dr. Josipa Tomiška ter zet g. Ivana Svetka, višjega želez. oficila v pokojni hišnega posestnika v Vodmatu. Rajni Anton Tomišek, rojen v Gornjem gradu na Stajerskem, je bil izredno blag, skromen in ljubezniv; narodno - napredna stranka je

izgubila vnetega, mirnovztrajnega pristaša. Neutolažna žalost za iskreno ljubljeno rajnico soprogo Minko je pospeševala njegovo ljuto bolezen tako, da je moral mladi mož kmalu v prerani grob. V kratkem nas je nenadoma zapustila nepozabna dvojica, ki jo je zatrla usoda prav na pragu do sreče. Počivajta v miru, združena na veke!

Umrl je po dolgi, silno mučni bolezni g. Anton Anžič, mesarski mojster, gostilničar in posestnik v Ljubljani, na Poljanski cesti št. 74. zvest somišljenik narodno - napredne stranke. Bodi plemenitemu možu ohranjen blag spomin.

Dijaški podporno društvo „Radogoj“. Odbor pošilja v Ljubljani polo in prosi bivše člane za obnovitev članarine; vse one pa, ki še niso pri društvu, vabi vljudno, da pristopijo bodisi kot ustanovniki ali kot redni člani ali vsaj kot podporniki s kakršnimkoli zneskom. — Znižanje obrestne mere je zadelo tudi „Radogoj“ glavnic, vsled česar bo društvo primorano skrbeti za število podpranecev, če mu ne priskočijo rodoljubi in prijatelji mladine z izdatnejšimi darovi. Zlasti prosimo vse, ki dobijo polo, da pripisejo še imena drugih, ki bi bili voljni prispevati za naš visokošolski naraščaj. — Obenem pošilja odbor vabila k pristopu tudi izven Ljubljane. Po svojem pravem zastopniku pa izterjava posojila od zankirnih nekdanjih podpranecev, ki so zdaj že v ugodnih razmerah, a so pozabili na podpore, ki so jim pomogle na njihovo sedanje stališče. Ali res ni mogoče dobiti podpor nazaj drugače kakor s odnisijskim potom?

Izlet šišenske čitalnice. Včeraj popoldne je poletel pevski zbor šišenske čitalnice, ki se mu je pridružilo tudi večje število šišenskih rodoljubov, v prijazni Podutik, kjer so se v znani gostilni pri Vodniku ob tamburanju, petju pevskega zbora in plesu zabavali tja v večer.

Nov italijanski dnevnik v Trstu. Dne 1. julija začne v Trstu izhajati nov italijanski dnevnik „L'Adriatico“. Barva da mu bo približno tista bivšega dnevnika „Il Mattino“, ki je nesrečno poginil meseca decembra 1. 1898. „Il Mattino“ je bil glasilo patrijotov. Pobijal je italijanski irredentizem, a nasproti Slovincem je bil večkrat hujši, nego „Piccolo“ in celo hujši, nego „Indipendente“. Za novim dnevnikom, „L'Adriatico“ stoji med drugim, ali — bolje rečeno — drugim na čelu znani dr. Ferruccio Cimaroli, ki je tajnik zveze delodajalcev.

Lovski blagor. Iz Ilirske Bistrice. Gosp. davkar v pokoji Miroslav Martinčič in g. davčni upravitelj Alojzij Podboj sta ustrelila vsak po enega čvrstega srnjaka, kar je za naš kraj res nekaj izvanrednega.

Suša je na Notranjskem jako velika. Sosebno v Istri trpe ljudje in živina radi pomanjkanja vode. Ljudje so prisiljeni 20 ur hoda po vodo hoditi. Letina je v mnogih krajih popolnoma uničena.

Trnovska šola pri Ilirski Bistrici se razširi v 5 razrednic, tozadevni komisijski ogled se je vršil 12. t. m.

Velikološka požarna bramba. dopisu, ki smo ga pod tem naslovom priobčili, je še dostaviti: Vso čast in priznanje pa zaslužijo vrli Svetokrižčanje, ki so vsled neugodnega vremena prispeli že pozno v noč na veselico in društvo v gmotnem oziru povzdignili s sijajnimi prispevki. Darovali so: Gg. Anton Kašman 20 K, Jože Pavli 10 K, Franc Pavli 10 K in Anton Rapel 10 kron. Tem možem gromoviti živio, čatežkim podrepnežem pa zasluženi fej!

Grand hotel „Triglav“ v Bohinjski Bistrici. V ponedeljek 29. t. m. na dan sv. Petra in Pavla bo veliki koncert vojaške godbe iz Gorice pešpolka štev. 47. grofa Becka. Začetek ob 6. zvečer. — Vstopnina 1 krono.

Znižanje vozne cene na progi Grahovo - Sv. Lucija - Tolmin. Veljavno s 1. avgustom t. l. znša se vozna cena za osebne vlake v relaciji Grahovo-Sv. Lucija Tolmin v II. razredu na 80 v, v III. razredu na 40 vinarjev.

Gasilni društvi Žiri in Dobračeva prirediti v proslavo 60letnega jubileja cesarjevega dne 28. rojnika ljudsko veselico na vrtu gostilne pri „Katri“. Vstopnina 40 v za osebo.

Vseslovanski dijaški shod. Vesti, da se veslovanski dijaški shod, ki ga je pripravljala „Svaz českoslovanskega studentstva“, ne vrši, niso istinite. Shod se vrši gotovo, in sicer v prej določenem času, to je od 24. do 30. rojnika. Misli se je pač, da bi se odgodil ta shod na prihodnje leto, ker pa so se prigrasili že tovariši dijaki iz Ruske, Ukrajine, Poljske, Nemške, iz Parisa, Cariha in drugih vseučilišč, na katerih studirajo slovanski dijaki, da nekateri so

že na potu v Prago, prišel je pripravljalni odbor do prepričanja, da se shod mora vršiti. Prosimo torej vsa tovariška napredna društva, da se ne osirajo na sadnje vesti o shodu in se prigrase še sedaj. Eventualne priglasbe in informacije je javiti na pripravljalni odbor veslovanskega dijaškega shoda v Pragi II. Salmovska ulica št. 9.

Program veslovanskemu dijaškemu shodu v Pragi v dneh od 24. do 30. rojnika. Dne 24. rojnika ob 4. popoldne pripravljalo zborovanje za shod. Zvečer specialna gledališna predstava za udeležnike; dne 25. rojnika: ob 10. dopoldne ofi. ojalna otvoritev shoda, popoldne konference posameznih narodnostnih sekoj; dne 26. rojnika: ob 10. dopoldne referati in resolucije o srednjem šolstvu, popoldne sečne konference za prihodnji dan; dne 27. rojnika: ob 10. dopoldne referati in resolucije o visokih šolah, popoldne sečne konference za prihodnji dan; dne 28. rojnika: ob 10. dopoldne o reformi šolstva sploh s stališča naprednega dijaštva, popoldne sečne konference za prihodnji dan; dne 29. rojnika: ob 10. dopoldne razpravljanje o praktični organizaciji dijaštva glede na slavansko vprašanje; dne 30. rojnika: dopoldne izvolitev osrednjega dijaškega odbora in definitivno slavnostno zaključenje shoda, popoldne izlet na Karlův Týn. Vse dni vršile se bodo ekskurzije po različnih muzejih, na razstavo, gledališče predstave, itd.

Telovadno društvo „Sokol I.“ priredi 8. septembra veliko vrtno veselico z javno telovadbo, v slučaju neugodnega vremena se preloži veselica na 13. septembra. Blagovolijo naj to druga društva vzeti v pošte.

Na mestni višji realni v Idriji, ki ima pravico javnosti in pravico do zrelostnih izpitov, se vrši vpisovanje v I. razred dne 6. julija. Na zavod opozarjamo slovenske starše posebno z ozirom na to, ker se na tej realki poučuje precej predmetov s slovenskim učnim jezikom. Z zavodom je zvezan tudi pripravljalni razred, iz katerega prestopajo učenci brez sprejemne izkušnje v I. realni razred. Glej naznanilo med oglasi v današnji številki!

Štajerske trničarske zadruge prirede dne 29. t. m. izlet k Sv. Lovrencu v Slovenskih gorah. Sestanek bo v Juršinih ob 10. dopoldne v gostilni Toplak. Ob pol 11. bo v stari šoli predaval potovalni učitelj Bele, po skupnem obedu v gostilni Toplak pa bo ogledovanje trsnice, matiňjakov in trničarskih skladišč.

Dr. pl. Wenko, finančni prokurator v Ljubljani, bo baje imenovan v najkrajšem času za finančnega prokuratorja v Gradcu namesto dvornega svetnika dr. Buchaczka, ki gre v pokoj.

Poljedelski minister v Istri. Na prošnjo deželnega glavarja dr. Rizzija pride kmalu poljedelski minister dr. Ebenhoeh v Iistro, da si ogleda vsled suše hudo prizadete pokrajine.

Železniška proga Kranj-Tržič se otvori, kakor smo že poročali, v nedeljo 5. julija. Danes dopoldne ob polu 9. se je odpeljal prvi takozvani oddelni vlak iz Kranja proti Tržiču. Danes je dospelo na svoja odkazana mesta tudi že železniško osebje.

Od Sv. Antona v Slovenskih gorah. Pod častno besedo trdim, da nisem pisal članka iz Slovenskih goric priobčen v štev. 141. z dne 19. junija 1908. Ravno tako izjavljam, da nisem z dotičnim dopisnikom v nobeni zvezi ter da nisem vedel o oeli stvari ničesar, dokler nisem čital članka v „Slovenskem Narodu“. — Fr. Šijanec, nadučitelj.

Iz Metlike. Odbor za proslavo slovenskega narodnega praznika sv. bratov Cirila in Metoda v Metliki priredi v nedeljo, dne 5. julija v gostilni Makar velik koncert, sredolov in šaljivo pošto, pri katerem sodeluje oddelke vojaške godbe pešpolka št. 96 baron Catinelli iz Karlova. Začetek ob 4. popoldne. Vstopnina za obitelj 3 K, za osebo 1 K. Čisti dohodek je namenjen za sokolski prapor „Belokranjskemu Sokolu“ v Metliki; z ozirom na važni namen se bodo predplačila hvalostno sprejemala. Koncert se vrši pri vsakem vremenu. Prosimo vsa sosedna slavna društva, da isti dan, če mogoče, ne prirede nobenih veselici, ki bi ovirale namenjeni koncert. Posebna vabila se ne razpošiljajo.

Dvajsetletnica gornjogradskega učiteljskega društva se slavi v sredo, dne 24. t. m. in v četrtek, dne 25. t. m. v Mozirju. V sredo zvečer je koncert s prosto zabavo in s plesom. V četrtek ob pol 10. je v šoli slavnostno zborovanje. Po zborovanju je ob 12. na vrtu gostilne g. Antona Goričarja banket. Kdor se ga misli udeležiti, naj vsaj en dan poprej javi gospici Ježovnik, učiteljici v Mozirju. Ob ti priliki bo

v sredo v zgornjih prostorih hotela pri „Avstrijskem cesarju“ koncert, katerega proizvajata St. Pavelski pevski zbor s sodelovanjem učiteljskega ter St. Pavelske godbe. Po koncertu prosta zabava in ples.

Zatekel se je lovski pes prepelečar 1 leto star, bel z velikimi rjavimi lisami, srednje velikosti. Sliši na ima „Pajdaš“. Kdor ga najde naj ga pripelje proti dobri nagradi dr. Tavčarjevim na Breg.

Legar se je pojavil v litijem okraju. V Peščenjaku v občini Žalni sta zbolela na legarju dva otroka.

Pohotnež. V Mariboru je 52letni uradnik južne železnice Jos. Weiss opijanil 12letno deklico ter jo posilil. Pohotneža so zaprli.

Sprememba posesti. Josip Verbič je prodal svoja posestva v Bistri pri Vrhuiki A n t o n u K o b i j u iz Brega pri Borovnici za 180 000 K.

Obešil se je 18. t. m. 53letni gostač Fran Bele v St. Jerneju na čepljevem drevesu. Vrok samomora so bili zakonski prepri.

Nonavadno velikega lepega ovetja je videti ravno sedaj po ljubljanskih parkih. Pod Tivolijem in pred justinim poslopjem so krasne rdeče vrtnice, ki se opletajo kakor nekaka živa meja, v najbujnejšem ovetju. Tudi v parku pred deželnim dvorcem je vse rdeče. Videli smo tujce, ki so na glas občudovali to krasoto in se kar ločiti niso mogli od mičnih pestrobojnih naračadov.

V tukajšnjem vojaškem kopalšču bi bila v soboto popoldne skoro utonila dva kopalca, ki sta se vzlic prepovedi, dasi plavanje nevedša, upala predaleč v vodo. Pri tej priliki se je videlo, da bi poveljnik kopalšča pač moral znati tudi slovensko, kar naj bi se na merodajnem mestu vpoštevalo!

Glas iz občinstva. S Tržaške ceste nam poročajo, da mestni škroplilci škrope cesto samo do tobačne tvornice, čeprav je naprej še precej hiš pod mesto, cesta pa polna prahu kakor malokje. Ljudje morajo zaradi silnega prahu imeti ob sedanjih hudi vročini ves dan okna zaprta, ako nočejo imeti v sobah cele oblake prahu. Prosimo odpomoci.

Kres na Drenikovem vrhu bodo žgali jutri zvečer z običajnim razveseljevanjem, kakor petjem, umetelnim ognjem, streljanjem iz topičev itd.

Pobegnili sta v petek od dela zgradbe vojaškega skladišča leta 1881. v Forchtenau rojeni in na An-nichsfurt v Zg. Avstriji pristojni prisiljenec Jožef Haslinger in 1890. v Mariboru rojeni in v Grebinje pri Velikovu pristojni Oton Mosich. Oba sta dninarja, govorita nemško, sta jo odkurila v prisiljeniški obleki ter je zadnji podvržen še vojaškemu naknadnemu naboru.

Kolo ukradeno. Danes opoldne je bilo poštnemu slugi Rudolfu Terdini ukradeno kolo, (Waffenrad), vredno 200 K. Kolo je prostega teka ima pod sedlom udarjeno tovarniško številko 90.872 ter na zadnjem kolesu novo pneumatiko in je na vilicah nekaj obtočeno. Tat je neznan.

Zatekla se je k g. Valentiču v Gradišču št. 14 majhna bela psica, ki ima črno glavo.

Nesreča. Ko je včeraj na Grosupljem Sletni Anton Perne obiral črešnje, je padel z drevesa in si zlomil desno nogo. Prepeljali so ga v deželno bolnišnico.

Žepna tatvina. V petek je prišel čevljarski pomočnik Jožef Krapeš v gostilno na Krakovskem nasipu štev. 14 in tam zaspal. Ko se prebudi, je takoj pogrešil, da mu je med spanjem izginilo 18 K denarja.

Delavsko gibanje. Iz Amerike se je včeraj pripeljalo 35 Hrvatov in Slovencev.

Drobne novice.

— Izobčen duhovnik. Češki župnik Dlouhy - Pokorny, vodja avstrijskih katoliških modernistov, je predložil svoječasno papežu spomenico s prošnjo za dovoljenje, da bi se smel oženiti. Papež je prošnjo seveda odbil, a proti Pokornemu se je pričela cerkvena preiskava, ki je sedaj zaključena s tem, da je Pokorny izobčen. Potemtakem je razporečen s cerkvi, da se takoj lahko poroči s svojo izvoljenko.

— Od častnika do prostaka. V Plznu se je obesil prostak 35. polka Jos. Pečka. Pečka je bil prostovoljec v rusko - japonski vojski, kjer je zaradi svoje spretnosti in hrabrosti postal častnik ter bil odlikovan z And-rejevim križcem. Po končani vojski je prišel na obisk v domovino, kjer so ga prijeli in vtaknili za kaznen med vojsake. Služil je že tretje leto brez nade na povznanje.

— Solničarica v šoli. V neki dekleški meščanski šoli na Dunaju je zbolelo za solničarico 16 deklic. Vsled tega so se z današnjim dnem uvedle na vseh dunajskih šolah popoldanske vročinske počitnice.

— Gospa Wölfling - Adamovič, ločena žena bivšega nadvojvoda Leopolda, je izpuščena iz blaznice ter je naravnost v bedi.

Telefonska in brzojavna poročila.

Poslanska zbornica.

Dunaj, 22. junija. Zbornica je ob slabi udeležbi nadaljevala razpravo o proračunu. Prvi jegovoriltrgovinski minister dr. Fiedler. V svojem govoru, ki je vzbudil splošno pozornost, je med drugim povedal, da se v kratkem ustanovi v trgovinskem ministrstvu nova socialno-politična sekcija in da se zboljšajo plače poštini uradnikom in uslužben-cem. Prihodnja seja bo jutri.

Cesar in ministri na letovišču.

Dunaj, 22. junija. Cesar je danes delil splošne avdijence. Na letovišče v Išč se odpelje v petek 26. t. m. Minister zunanjih del baron Aehrenthal gre na počitnice v Mar-jine vane, nemški minister - rojak Prade pa v Karlove vane.

Končana visokošolska stavka.

Dunaj, 22. junija. Stavka na vseh visokih šolah je končana. Včeraj popoldne je došla stavkalnemu odboru brzojavka svobodomiselnega dijaštva, v katerem svoje tovariše pozivajo, naj odnehajo od stavke. Pri današnjih predavanjih na vseučilišču je prišlo do konfliktov med nemškimi dijaki na eni strani in med Slovani in Italijani, na drugi strani. Nemci so grozili Slovanom in Italijanom, da jih vržejo iz dvorane — menda za zahvalo, da so jim požrtvovalno pomagali pri pravkar končani stavki.

Predsednik češkega narodnega sveta.

Praga, 22. junija. Za predsednika češkega narodnega sveta je bil namesto pokojnega dr. Herolda izvoljen poslanec dr. Čelakovsky.

Velik požar.

Inomost, 22. junija. Včeraj ponoči je uničil požar v Zirlu 160 hiš. Dvesto rodbin je brez strehe. V ognju je poginila ena oseba. Požar so zanetili otroci.

Železniški minister v Galiciji.

Lvov, 22. junija. Železniški minister dr. pl. Derschatta se je včeraj pripeljal semkaj. Na kolodvoru so ga sprejeli namestnik dr. Bobrzinski in drugi dostojanstveniki.

Zahvala italijanskih žurnalistov.

Dunaj, 22. junija. Starešinstvu časniških poročevalcev v dunajskem parlamentu je došla brzojavna zahvala za izražene simpatije ob priliki konflikta s poslancem Santinijem.

Szell proti Apponyiju.

Budimpešta, 22. junija. V takozvanem ogrskem kulturnem društvu je imel bivši ministrski predsednik Kalman Szell govor, v katerem je ostro kritiziral politiko naučnega ministra grofa Apponyija. Cesarju se je poslala udanostna brzojavka, na katero je takoj došel odgovor.

Car Nikolaj obišče cesarja Frana Josipa?

Berolin, 22. junija. V dobro poučenih krogih zatrjujejo, da bo car Nikolaj koncem meseca julija ali začetkom avgusta obiskal v Išču cesarja Frana Josipa, da mu osebno čestita k vladarskemu jubileju. Iz Išla bo car potoval v Italijo na poset kralja Viktorja Emanuela.

Slovenci, kupujte vžigalice v korist družbi sv. Cirila in Metoda!

Kresna veselica
se vrši 2168-2
v torek, dne 23. junija t. l. na dirkališču.

Bratje Sokoli!
Danes zvečer je skušnja za rajalni nastop ob polu 9. uri v „Narodnem domu“.
Vljudo prosimo vse brate, ki se udeležijo jutrišnje Kresne veselice v kroju, naj se udeležijo tudi rajalnega nastopa.

„Na zdar!“

Odbor.

Slovenci in Slovenke! Ne zabiite družbe sv. Cirila in Metoda!

Meteorološko poročilo.

Vilina nad morjem 306. Srednji tlačni tlak 736.9 mm.

Junija	Cas opazovanja	Stanje barometra v mm	Temperatura v °C	Vetrovi	Nebe
20.	9. zv.	731.1	19.1	sr. jz.ahod	jasno
21.	7. zj.	732.6	17.6	p. m. jz.ah	"
	2. pop.	733.5	24.1	"	"
22.	9. zv.	734.3	17.1	sr. jz.ahod	jasno
	7. zj.	734.5	15.0	sl. svzhod	"
	2. pop.	734.0	25.2	p. m. jz.ah	"

Srednja včerašnja in predvčerašnja temperatura: 22.1 in 19.6°; norm. 18.3° in 18.4°. Padavina v 24 urah 0.0° in 0.0°.

Borzna poročila.

Ljubljanska

„Kreditna banka v Ljubljani“.

Uradni kurzi dne 20. junija 1908.

Naložbeni papirji.	Denar	Blago
4 1/2 % majska renta	97.10	97.31
4 1/2 % srebrna renta	99.30	99.50
4 % avstr. krona renta	97.85	97.55
4 % zлата	116.45	116.65
4 % ogrska krona renta	93.10	93.31
4 % zлата	111.15	111.35
4 % posojilo dež. Kranjske	97.50	98.50
4 1/2 % posojilo mesta Spiljet	100.10	101.00
4 1/2 % posojilo mesta Zadar	99.20	100.20
4 1/2 % bos.-herc. železniško posojilo 1902	98.80	99.75
4 % češka dež. banka k. o.	97.95	98.25
4 1/2 % ž. o.	97.95	98.35
4 1/2 % zast. pisma gal. dež. hipotekne banke	98.70	99.70
4 1/2 % pešt. kom. k. o. z 10 % pr.	104.50	105.50
4 1/2 % zast. pisma innerst. hranilnice	98.50	99.50
4 1/2 % zast. pisma ogr. centr. dež. hranilnice	98.25	99.25
4 1/2 % z. pis. ogr. hip. ban.	98.50	99.50
4 1/2 % obl. ogr. lokalnih železn. d. dr.	98.00	99.00
4 1/2 % obl. češke ind. banke	99.75	100.75
4 % prior. lok. želez. Trst-Poreč	99.90	100.90
4 % prior. dolenskih žel.	98.20	99.20
3 % prior. juž. žel. kup. 1/2 %	287.5	289.50
4 1/2 % avstr. pos. za žel. p. o.	98.90	99.90
Srečke		
Srečke od l. 1860 1/2	150.15	154.15
od l. 1864	261.50	265.50
tizske	144.75	148.75
zem. kred. l. emisije	271.00	277.00
II.	261.50	267.50
ogr. hip. banke	249.25	256.25
srbske a frs. 100 —	103.40	109.60
turške	185.75	186.75
Basilika srečke	19.75	21.75
Kreditne	471.00	48.00
Inomoške	108.00	118.00
Krakovske	111.00	121.00
Ljubljanske	61.25	67.25
Avstr. rdeč. križa	50.50	54.50
Ogr.	25.75	27.75
Rudolfove	67.50	71.50
Salcburške	187.25	188.25
Dunajske kom.	498.00	508.00
Delnice		
južne železnice	127.50	128.50
Državne železnice	694.75	695.75
Avstr.-ogr. bančne deln.	1744.00	1754.00
Avstr. kreditne banke	619.50	620.50
Ogrske	741.00	742.00
Živnostenske	238.00	238.50
Premogokop v Mostu (Brux)	711.00	713.00
Alpinske montan	647.50	648.25
Praške žel. ind. dr.	2650.00	2660.00
Rima-Muranyi	549.00	550.00
Trboveljske prem. družbe	270.00	271.00
Avstr. orožne tovr. družbe	531.00	535.00
Češke siadkorne družbe	168.00	171.00
Valute		
C. kr. cekin	11.36	11.38
20 franki	19.02	19.15
20 marke	23.53	23.57
Sovereigns	23.95	24.00
Marke	117.52	117.72
Laški bankovci	95.50	95.70
Rubli	2.51	2.52
Dolarji	4.80	5.00

Žitne cene v Budimpešti.

Dne 22. junija 1908.

Termin

Pšenica za oktober	za 50 kg K 11.62
Rž za oktober	za 50 kg K 9.52
Koruza za julij	za 50 kg K 7.26
Oves za oktober	za 50 kg K 8.46

Efektiv.

Vzdržno.

Odvet. koncipijent

tudi začetnik na deželo (Sp. Štajersko) se išče.

Več se izve v uprav. „Slovenskega Naroda“.

Zahvala.

2191

Za vse izkazano mi sočutje ob nenadni smrti mojega soproga, se srčno zahvaljujem vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, kakor tudi izrekanemu srčnemu žalovanju g. dr. Gregorčiču za njegovo požrtvovalnost ob času bolezni. Ravno tako se zahvaljujem tuk. č. gosp. župniku I. Oblaku na Bledu, ki me je tolažil v mojem tako težkem položaju in pokojnika spremljal k zadnjemu počitku. Se enkrat vsakemu posebej in vsem skupaj najsrčnejša hvala.

Minka Debevec.

2193

Tužnim srcem naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem žalostno vest, da se je gospod

Anton Tomlinšek

notarski kandidat

danes ob 5 uri popoldne po kratki mučni bolezni preselil v večnost. Pogreb se vrši dne 22. t. m. ob 5 popoldne iz hiše žalosti v Novem Vodmatu (Svetkova vila) na pokopališče k Sv. Križu. Lahka mu bodi zemlja!

V Ljubljani, 20. junija 1908.

Žalujoči ostali.

2195

Potrni globoke žalosti dajejo podpisani na znanje, da je njihov predobri, nepozabni soprog, oziroma oče, stari oče, brat, stric, svak in tast, gospod

Anton Anžič

mesar, gostilničar in posestnik

včeraj, v nedeljo, 21. junija 1908, sprejemši svetotajstva za umirajoče, v starosti 53 let mirno v Gospodu zaspal. Zemeljski ostanke predraga rajnika se bodo blagoslovili v torek, dne 23. junija ob 4. uri popoldne v hiši žalosti, Poljanska cesta št. 74, ter zatem svečano položili k večnemu počitku pri Sv. Križu. Sv. maše posmrtnice se bodo služile v župni cerkvi Sv. Petra.

V Ljubljani, 22. junija 1908.

Ana roj. Zajc, soproga. — Albin, Anton in Franc, sinovi. — Ivana Schrey roj. Anžič, Josipina, Frančiška, Marija in Ana, hčere. — Josip Schrey, restavratorec na juž. kolodvoru, zet. — Melanija Schrey, vnukinja.

Društvo notarskih kandidatov v Ljubljani naznanja žalostno vest, da se je njega član, gospod

Anton Tomlinšek

notarski kandidat

v soboto ob 5. popoldne po kratki mučni bolezni preselil v večnost. Pogreb se vrši dne 22. t. m. ob 5. popoldne iz hiše žalosti v Novem Vodmatu (Svetkova vila) na pokopališče k Sv. Križu. Lahka mu bodi zemlja!

V Ljubljani, 22. junija 1908.

Zahvala.

2194

Vsem onim, ki so mi ob prerani smrti naše iskreno ljubljene ter nepozabljene hčerke in sestrice

Marije

izrazili toliko tolažilnih izrazov srčnega sočutja, izrekan tem potom globoko zahvalo. Zahvaljujem se vsem darovateljem krasnih šopkov posebno pa še „Političnemu, gosp. darskemu in izobraževalnemu društvu“ za Vodmatski okraj. Dalje izrekan globoko zahvalo dražestnim belo oblečenim deklicam za njih prijazno sodelovanje. Končno se iskreno zahvaljujem vsem onim, ki so v tako mnogobrojnem številu spremili rajno k večnemu počitku.

Ljubljana, 22. junija 1908.

Žalujoča rodbina Welletz.

Narodnjaki! Prispevojte za Trubarjev spomenik!

Sprejema zavarovanja človeškega življenja po najraznovidnejših kombinacijah pod tako ugodnimi pogoji, ko nobena druga zavarovalnica. Zlasti je ugodno zavarovanje na doživetje in smrt s manjšajočimi se vplačili.

Vsak član ma po preteku petih let pravico do dividende.

Lepo ložebo

1607-6

stanovanje

v Vegovih ulicah št. 2, I. nadst. (Vogal Vegovih plin in Kongresnega trga) s 4 sobami in pritliklinami se odda za avgust.

Več pove hišni oskrbnik tamkaj.

Prijetno stanovanje

v II. nadstropju, samo zase, 4 sobe s pritliklinami in senčnatim vrtom, je oddati s 1. avgustom za primerno ceno v prijazni senčnati Novi ulici št. 3 v Ljubljani.

2171-2

Dobri slikarski pomočniki

: se sprejmejo takoj. :

Kje, pove upravništvo „Slovenskega Naroda“.

2175-2

Št. 715/m. š. sv. 2189 2

Razpis službe.

Na mestni slovenski deklinski osem-razrednici v Ljubljani je stalno popolniti mesto

učiteljice

s sistemiziranimi prejemki.

Prosilke za omenjeno službeno mesto naj službenim potom svoje pravilno opremljene prošnje vlagajo pri podpisnem o. kr. mestnem šolskem svetu ljubljanskem

do 17. julija 1908

Zakasnele ali pa pomanjkljive prošnje se ne bodo pri oddaji službe vpoštevale.

C. kr. mestni šolski svet v Ljubljani, 17. junija 1908.

Ravnokar je izšla

Stara devica

povest, spisal K. Oblak.

Cena 60 v., s pošto 70 v.

„Stara devica“ je ljubezniva in zanimiva povest iz malomestnega življenja na Slovenskem. Kdor jo vzame v roke, jo bo čital s veseljem.

Dobiva se

v „Narodni knjigarni“ v Ljubljani.

Pozor! Pozor! Kavarina „Leon“

V Ljubljani 208 25

na Starem trgu št. 30

vsak torek, četrtek in nedeljo

uso noč odprta.

Na razpolago je najnovejši ameriški biljard in električni klavir.

Z odličnim spoštovanjem Leo in Fani Pogačnik.

„SLAVIJA“

vzajemno zavarovalna banka v Pragi.

Rez. fondi: 41,335,041.01 K. Izplačane odškodnine in kapitalije 97,814,430.97 K.

Po velikosti druga vzajemna zavarovalnica naše države

s vseslovi slovensko-narodne uprave.

Vsa pojasnila daje:

Generalni zastop v Ljubljani, čigar pisarne so v lastnje bančne hiši v Gosposkih ulicah št. 12.

Zavaruje poslopja in premoženje proti požarnim škodam po najnižjih cenah. Škode cenjuje takoj in najkulantneje. Uživa najboljši sloves, koder posluje.

Dovoljuje iz čistega dobička izdatne podpore v narodne in občnkoristne namene.

Mestna višja realka v Idriji

s pravico javnosti in izdajanja zrelostnih izprijeval.

Naznanilo.

Vpisovanje v I. realni razred se vrši

dne 6. julija 1908 dopoldne

sprejemne izkušnje pa

dne 7. julija 1908 dopoldne od 8. ure dalje.

Oglasiti se je v spremstvu staršev ali njih namestnikov ter prinesiti seboj rojstni (krstni) list in zadnje šolsko izprijevalo.

Jesenit bode vpisovanje v I. realni razred dne 15. septembra, sprejemne izkušnje pa dne 16. septembra.

V vse ostale razrede se bode vpisovalo samo jeseni, in sicer dne 17. septembra 1908.

Ravnateljstvo.

Najboljše Izvirno dvojno uležano

pivo prazdroj in črno pivo

(Beckler) iz meščanske Budejeviške pivovarne se toči v Sodnijskih ulicah št. 4 in na Rimski cesti št. 5.

Dobi se tudi pristen, domač

910/30

šampanjec.

Parna pralnica in likalnica

(z motornim obratom)

4190-11

C. J. Hamann v Ljubljani.

Po vse do srede vsakega tedna v moji trgovini za pranje in likanje oddano moško perilo se lahko pride v soboto istega tedna ali pa se pošlje venkaj.

Perilo se jako varuje. Zmerne cene. Perilo kakor novo.

Za poletno sezijo največja izbira

damskih prašnih plaščev, kril, bluz in deklinskih oblek. — Obleke za gospode, dečke in otroke, tudi obleke za tennis in pralne obleke.

Čudovito nizke cene:

„Angleško skladišče oblek“

O. BERNATOVIČ

v Ljubljani, Mestni trg šte. 5.

Oes. kr. avstrijske

državne železnice.

Izvod iz voznega reda.

Veljaven od dne 1. maja 1908. leta

Odhod iz Ljubljane juž. žel.

Dohod v Ljubljano juž. žel.

7:05 zjutraj. Osebn. vlak v smeri: Jesenice, Trbiž, Beljak, juž. žel., Gorica, d. ž., Trst, c. kr. drž. žel., Beljak čez Podrožico, Celovec, Praga.	6:56 zjutraj. Osebn. vlak iz Beljaka juž. žel., Trbiža, Jesenice, Gorice, Trsta.
7:07 zjutraj. Osebn. vlak v smeri: Grosuplje, Rudolfovo, Straža-Toplice, Kočevje.	8:34 zjutraj. Osebn. vlak iz Kočevja, Straže-Toplice, Rudolfovega, Grosuplja.
9:26 predpoldne. Osebn. vlak v smeri: Jesenice, Beljak, (čez Podrožico) Celovec, Praga.	11:22 predpoldne. Osebn. vlak iz Prage, Celovca, Beljaka juž. žel., čez Podrožico in Trbiž, Gorice drž. žel., Jesenic.
11:38 predpoldne. Osebn. vlak v smeri: Jesenice, Trbiž, Beljak juž. žel., Gorica drž. žel., Trst drž. žel., Beljak, (čez Podrožico) Celovec.	2:32 popoldne. Osebn. vlak iz Kočevja, Straže-Toplice, Rudolfovega, Grosuplja.
1:05 popoldne. Osebn. vlak v smeri: Grosuplje, Rudolfovo, Straža-Toplice, Kočevje.	3:56 popoldne. Osebn. vlak iz Beljaka juž. žel., Trbiža, Celovca, Beljaka (čez Podrožico) Gorice drž. žel., Trsta drž. žel., Jesenic.
3:45 popoldne. Osebn. vlak v smeri: Jesenice, Trbiž, Beljak juž. žel., Gorica drž. žel., Trst drž. žel., Beljak, (čez Podrožico) Celovec, Praga.	6:50 zvečer. Osebn. vlak iz Prage, Celovca, Beljaka (čez Podrožico) Jesenic.
7:10 zvečer. Osebn. vlak v smeri: Grosuplje, Rudolfovo, Straža-Toplice, Kočevje.	8:37 zvečer. Osebn. vlak iz Kočevja, Straže-Toplice, Rudolfovega, Grosuplja.
7:35 zvečer. Osebn. vlak v smeri: Jesenice, Trbiž, Beljak, (čez Podrožico) Celovec, Praga.	8:45 zvečer. Osebn. vlak iz Beljaka juž. žel., Trbiža, Celovca, Beljaka (čez Podrožico) Trsta drž. žel., Gorice drž. žel., Jesenic.
10:40 ponoči. Osebn. vlak v smeri: Jesenice, Trbiž, Beljak, juž. žel., Gorica drž. žel., Trst drž. žel., Beljak juž. žel., (čez Podrožico).	11:50 ponoči. Osebn. vlak iz Trbiža, Celovca, Beljaka (čez Podrožico) Trsta drž. žel., Gorice drž. žel., Jesenic.

Odhod iz Ljubljane drž. kolodvor: 6:46 zjutraj. Osebn. vlak iz Kamnika. 10:59 predpoldne. Osebn. vlak iz Kamnika. 6:10 zvečer. Osebn. vlak iz Kamnika. 9:59 ponoči. Osebn. vlak iz Kamnika. (Samo ob nedeljah in praznikih.)

C. kr. ravnateljstvo državnih železnic v Trstu.